Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

Anonyymi
Kapinallinen anarkia: Hyökkäyksen järjestämistä!

Haettu 17.8.2012 osoitteesta:
http://takku.net/article.php/20080907163419761
Tämä on hieman tarkistettu versio suomennoksesta, joka on julkaistu ensi kerran Väärinajattelija nro.2:ssa (2007, s. 62-69). Alkuperäinen teksti ”Insurrectionary Anarchy. Organizing for Attack!” on julkaistu ekologista vastarintaa raportoineen ja analysoineen Do or Dien viimeiseksi jääneessä numerossa 10 (2003).

**fi.theanarchistlibrary.org**

# Kapinallinen anarkia: Hyökkäyksen järjestämistä!

Anonyymi

# Sisältö

Sabotaasi ja muita ”vaatimattomia yrityksiä” . . . . . 8
Kapinallisen anarkian juuret . . . . . 10
Sosiaalinen ja yksilöllinen kamppailu . . . . . 11
Organisaation kritiikki . . . . . 15
Mielipidetehdas . . . . . 18
Vallankumouksellinen solidaarisuus . . . . . 21

suuden kapinan murtautumiselle vallitsevasta sosiaalisesta järjestyksestä.



*”Tietyn pisteen jälkeen ei enää ole paluuta. Tämä piste on saavutettava.”*

- Franz Kafka

Meille anarkisteille toiminnan ja järjestäytymisen tapoja koskevat kysymykset ovat hyvin läheisesti toisiinsa kietoutuneita. Juuri nämä kysymykset – eikä kysymys tulevaisuuden yhteiskunnan kaivatusta mallista – tarjoavat meille kaikkein käyttökelpoisimman menetelmän olemassa olevien anarkismin eri muotojen ymmärtämiseksi.

Kapinallinen anarkismi on yksi näistä muodoista. On kuitenkin tärkeää painottaa, että kapinalliset anarkistit eivät muodosta yhtä yhtenäistä möhkälettä, vaan heidän näkökulmansa ovat hyvin vaihtelevia. Kapinallinen anarkismi ei ole ideologinen ratkaisu yhteiskunnallisiin ongelmiin, eikä hyödyke kapitalistisilla mielipiteiden ja ideologioiden markkinoilla. Sen sijaan se on jatkuvaa käytäntöä, jonka päämääränä on tehdä loppu valtion ylivallasta ja estää kapitalismin jatkuminen. Tämän edistyminen edellyttää analyysiä ja keskustelua. Kautta historian useimmat anarkistit – lukuun ottamatta niitä, jotka uskoivat yhteiskunnan kehittyvän itsestään pisteeseen jossa se jättäisi valtion taakseen – ovat olleet sitä mieltä, että jonkinlaista kapinallista toimintaa tarvitaan radikaalin muutoksen aikaansaamiseksi yhteiskunnassa. Pelkistetysti sanottuna tämä tarkoittaa, että sorrettujen ja syrjäytettyjen täytyy tehdä loppu valtiosta, ja että tästä syystä anarkistien täytyy hyökätä; odottelu merkitsisi tappiota.

Hahmottelemme tässä joitain johtopäätöksiä, joita me ja jotkut muut kapinalliset anarkistit olemme tehneet tästä yleisestä ongelmasta: jos valtio ei katoa itsestään, niin kuinka me teemme lopun sen olemassaolosta? Kapinallinen anarkismi on ennen kaikkea hyökkäyksen järjestämiseen keskittyvää käytäntöä. Siksi adjektiivi ”kapinallinen” ei viittaa mihinkään erityiseen tulevaisuuden malliin. Anarkisteilla, jotka uskovat että meidän on käytävä läpi kapinallinen vaihe päästäksemme eroon ylivallan ja hyväksikäytön instituutioista, on sitä paitsi erilaisia näkemyksiä tulevaisuuden

yhteiskunnan muodosta – vaikkapa anarko-kommunistisia, individualistisia tai primitivistisiä. Monet kieltäytyvät esittämästä yhtä tiettyä tulevaisuuden mallia, jonka pitäisi sopia kaikille. He uskovat, että jos ihmisillä olisi mahdollisuus valita, niin he valitsisivat erilaisia sosiaalisia muotoja. He ovat kriittisiä sellaisia ryhmiä tai suuntauksia kohtaan, jotka uskovat olevansa ”totuuden haltijoita” ja jotka yrittävät tyrkyttää omaa ideologista ja muodollista ratkaisuaan sosiaalisen järjestyksen ongelmaan. Tämän sijaan monet kapinalliset anarkistit uskovat ihmisten oppivan elämään ilman alistavia instituutioita nimenomaan kamppailussa tapahtuvan omatoimisen järjestäytymisen kautta.

Käsitteelle ”kapina” (”insurrektio”) on olemassa myös toinen, täsmällisempi merkitys. Tämä on peräisin Max Stirneriltä, 1800-luvun saksalaiselta filosofilta ja individualistilta, joka teki eron kapinan ja vallankumouksen välille.[1] Stirnerille vallankumous viittasi siirtymään kahden järjestelmän välillä, kun taas kapina on kansannousu joka saa alkunsa ihmisten tyytymättömyydestä omaan elämäänsä, ja jonka kautta ei pyritä rakentamaan uutta järjestelmää vaan luomaan itse haluamansa suhteet. Molemmat näistä kapinan käsitteen yleisistä muotoiluista ovat muovanneet kapinallista anarkismia.

Tässä artikkelissa tutustumme ensin joihinkin yleisiin johtopäätöksiin, joita näistä kahdesta kapinan käsitteestä seuraa. Sen jälkeen – kun nämä ajatukset ovat ensin kasvaneet kamppailun käytännöstä ja konkreettisista kokemuksista – selvitämme niitä syvemmin asettamalla ne oman kehityksensä historialliseen kehykseen. Kapinalliset anarkistit ovat tällä hetkellä aktiivisia monin paikoin maailmaa, mutta meidän vaikutteemme ovat peräisin ennen kaikkea Italiassa ja Kreikassa tapahtuvasta toiminnasta ja kirjoittelusta. Näissä maissa kapinalliset anarkistit ovat kaikkein aktiivisimmin

[1] Katso Max Stirner: The Ego and Its Own (mm. Rebel Press, Lontoo, 1993, ISBN 0 946061 009); Der Einzige und sein Eigentum (viimeisin painos: Reclam, Ditzingen 1981, ISBN 3150030579)



vankiloissa eikä niiden ulkopuolella, vaan ainoastaan solidaarisuutta joka kasvaa riistettyjen ihmisten välillä muurien sisä- ja ulkopuolella.

Yksi epämuodollisen järjestäytymisen tärkeimpiä vahvuuksia on, että se antaa anarkisteille mahdollisuuden osallistua välitason tai yhden asian kamppailuihin tekemättä kompromissia tai vaatimatta yhdenmukaisuutta toiminnassa ja politiikassa. Epämuodollisesti järjestetyt kamppailut voivat muodostua läheisryhmistä joiden poliittiset näkökannat poikkeavat toisistaan paljonkin. Jotkut saattavat toivoa avaavansa mahdollisuuden kansannousuun, toisten ollessa kiinnostuneita vain välittömistä tavoitteista. Ei ole mitään syytä miksi yhteisen välittömän tavoitteen jakavat, mutta kauaskantoisempien tavoitteiden osalta eroavat ihmiset eivät voisi yhdistää voimiaan. Geenimuuntelun vastainen ryhmä voisi esimerkiksi muotoutua ja päättää järjestää testisatojen kitkennän sekä jakaa geenimuuntelun vastaista materiaalia. Tässä tapauksessa ne, jotka haluavat saada aikaan kapinallisen murtuman tässä yhteiskuntajärjestyksessä, ja ne jotka vain vihaavat geenimuuntelua, voisivat hyvinkin toimia yhdessä kohti tätä välitöntä päämäärää. Ryhmät, jotka ottavat toimintaan kapinallisemman lähestymistavan, tapaavat kuitenkin usein päätyä konfliktiin muiden samanlaisten aiheiden parissa toimivien kanssa. Valtavirran ympäristöliike on pyrkinyt mustamaalaamaan Maan vapautusrintamaa, joka on epämuodollisesti järjestäytynyt joukko ryhmiä jotka ovat ryhtyneet hyökkäyskannalle niitä vastaan joiden näkevät tuhoavan maata. Samaan aikaan myös monet kapinalliset anarkistit todennäköisesti kritisoisivat heitä siitä, että he keskittyvät puolustuksellisesti maan suojelemiseen ja jättävät huomiotta vallankumouksen yhteiskunnallisen puolen. Jotta eri ryhmät voisivat toimia yhdessä, on tärkeää yhdistää koordinaatio autonomiaan.

Sellainen yhteistoiminta ei sulje ovia niiden unelmilta, jotka haluavat avata kapinan mahdollisuuden. Epämuodollinen järjestäytyminen, joka pitäytyy autonomian ja tinkimättömyyden etiikassaan, ei kontrolloi kamppailua, ja kontrolloimattomuus avaa mahdolli-

set Strymonikosin seudun kylissä Pohjois-Kreikassa kamppailivat alueelleen suunnitellun kultametallurgiatehtaan perustamista vastaan. Solidaarisuudesta kyläläisiä kohtaan Nikos asetti teollisuus- ja kehitysministeriöön pommin, jonka oli tarkoitus räjähtää rakennuksen ollessa tyhjillään. Valitettavasti se ei kuitenkaan koskaan räjähtänyt. Nikos tuomittiin viideksitoista vuodeksi vankeuteen, mutta hän on nyt vapaa. TVX Gold on monikansallinen yhtiö joka pitää päämajaansa Kanadassa, siksi vallankumouksellista solidaarisuutta Strymonikosin kyläläisiä kohtaan olisi voinut toteuttaa monissa paikoissa. Varojen kerääminen tovereiden puolesta on välttämätöntä ja varmasti arvostettua, mutta tämä voidaan yhdistää aktiivisempiin solidaarisuuden muotoihin niiden kanssa jotka kamppailevat yhteisiä vihollisiamme vastaan. Vallankumouksellinen solidaarisuus viestii toisten riiston ja sorron sekä oman kohtalomme välillä olevasta yhteydestä, ja osoittaa ihmisille kohdat joissa kapitalismi tai valtio toimivat samalla tavoin hyvin erilaisissa paikoissa. Luomalla linkkejä valtiota ja pääomaa vastaan käytävien eri kamppailujen välille vallankumouksellisella solidaarisuudella on mahdollisuus viedä paikalliset kamppailumme globaalille tasolle.

Lisäksi vallankumouksellinen solidaarisuus on aina aktiivinen hyökkäys; siihen liittyy aina omien aktiivisten kykyjemme palautuminen, jotka moninkertaistuvat yhdessä – solidaarisuudessa – toisten ihmisten aktiivisten kykyjen kanssa. Monet kapinalliset anarkistit ovat osallistuneet kamppailuun FIES -vankilajärjestelmää (Ficheros de Internos de Especial Seguimiento – Vankien erityistarkkailuosastot) vastaan Espanjassa. Tämä on vallankumouksellinen kamppailu, koska sen tavoitteena ei ole pelkkä reformi, vaan viime kädessä sen päämääränä on vankiloiden hävittäminen, johon sisältyy radikaali sosiaalinen muutos. Se on itseorganisoitunut kamppailu, jossa ei ole johtajia tai edustajia, ei

tisen lausunnon, jossa hän kertoi syynsä pommin asettamiseen, ja selitti kapinallista vihaansa valtiota ja teollisuutta kohtaan. Hänet on nyt vapautettu.



pia. Tämänhetkinen, erittäin monimuotoinen italialainen kapinallisen anarkismin skene, joka keskittyy lukuisten julkaisujen ja vallattujen tilojen ympärille, muodostaa epämuodollisen verkoston, joka käy kamppailuaan kaikkien muodollisten organisaatioiden ulkopuolella. Tämä suuntaus on ottanut omakseen ”kapinallisen anarkismin” tunnuksen erottautuakseen sekä Italian Anarkistisesta Federaatiosta FAI:sta että italialaisista kommunalisteista.[2] FAI on platformistinen organisaatio, joka virallisesti torjuu kaikki yksittäiset tai yksilölliset kapinalliset toimet suosien ainoastaan joukkotoimintaa, ja ”ei-vallankumouksellisina aikoina” propagandan varaan rakentuvaa kasvatuksellista ja julistavaa käytäntöä. Kommunalistien käsitys ”anarkistisesta” toiminnasta puolestaan on pääasiassa reformistinen.

Valtio ei tule tuosta vain kuihtumaan pois, kuten monet anarkistit näyttäisivät päätyneen uskomaan. Jotkut ovat kaivautuneet asemiinsa odottelemaan, ja toiset jopa avoimesti tuomitsevat niiden toimet joille uuden maailman luominen merkitsee vanhan maailman tuhoamista. Hyökkäys merkitsee kieltäytymistä sovittelusta, rauhoittamisesta, uhrautumisesta, sopeutumisesta ja kompromissista kamppailussa. Tie kapinaan aukeaa toiminnan ja toimimaan oppimisen, ei propagandan kautta, vaikka analyysillä ja keskustelulla on tietenkin tärkeä rooli toiminnan luonteen selkeyttämisessä. Odottelu opettaa vain odottamaan; toimiessaan oppii toimimaan. On kuitenkin tärkeää panna merkille, että kapinan voima on sosiaalinen, ei sotilaallinen. Yleistyneen kapinan merkityksen arvioinnin mittari ei ole aseellinen yhteenotto, vaan päin vastoin se, kuinka laajasti talous ja yhteiskunnan normaali toiminta lamaantuvat. Jos opiskelijat jatkavat opiskeluaan, työläiset ja toimistovirkailijat työtään, ja työttömät yksinomaan työn etsimistä, niin minkäänlai-

[2] ”Anarkisteja” jotka yleensä kääntävät selkänsä suoralle toiminnalle ja yrittävä kunnallispolitiikan kautta saada aikaan uudistuksia sekä siten perustaa ”anarkistisesti hallittuja” kaupunkeja. (Kommunalismi on Pohjoismaissa vakiintunut termi, jonka sijaan angloamerikkalaisessa keskustelussa käytetään käsitettä Libertarian municipalism. -kääntäjä)

nen muutos ei ole mahdollinen. Voisimme etsiä innoitusta Pariisin vuoden 1968 toukokuusta, 1970-luvun Italiasta tai hieman äskettäisemmästä Albanian kapinasta.[3]

## Sabotaasi ja muita ”vaatimattomia yrityksiä”

Riippumatta siitä mitä teemme tai mihin ongelmiin huomiomme kiinnittyy, on vallankumous meille anarkisteille jatkuva viitekohta. Vallankumous ei kuitenkaan ole vain viitepisteenä käytettävä myytti, sen ei pitäisi ajatella lymyävän jossain epämääräisessä tulevaisuudessa. Juuri siitä syystä että vallankumous on todellinen tapahtuma, täytyy sitä rakentaa päivittäin sellaisten maltillisempien yritysten kautta, jotka eivät sisällä kaikkia sosiaalisen vallankumouksen todella vapauttavia piirteitä. Nämä vaatimattomammat yritykset ovat kapinoita. Niissä yhteiskunnan kaikkein riistetyimpien ja syrjäytetyimpien nousu kapinaan yhdessä poliittisesti tietoisimman vähemmistön kanssa avaa tien yhä laajemman riistettyjen joukon osallistumiselle kapinallisuuden tulvaan, joka voi johtaa vallankumoukseen. Viime vuoden [2002] aikana olemme nähneet tämän prosessin aluillaan Argentiinassa. Kamppailuita on kuitenkin kehitettävä sekä keskipitkällä että pitkällä aikavälillä. Toisin sanoen on edelleen mahdollista ja tärkeää osallistua välillisiin kamppailuihin, siis kamppailuihin joita jopa paikallisella tasolla rajaavat täsmälliset, erityisestä ongelmasta syntyneet päämäärät. Tällaisia voivat olla suora toiminta sotilastukikohtien tai vankiloiden rakentamisen estämiseksi; kamppailut omaisuuden instituutiota vastaan, kuten valtaukset ja vuokranmaksulakot; tai hyökkäykset tiettyjä kapitalistisia projekteja, kuten pikarautateitä, geenimuunneltuja viljoja tai korkeajännitteisiä sähkölinjoja vastaan. Näitä ei pitäisi mieltää tärkeydessään toissijaisiksi; myös tällaiset kamppailut häiritsevät pääoman yleismaailmallista projektia.

[3]Katso Anonymous (1999) Albania: Laboratory of Subversion. Elephant Editions, Lontoo.



kanssa tekevät tyhjäksi kaiken todellisen vastarinnan, niissä vastustajiemme toimintakyky lisääntyy omiemme kustannuksella.

On torjuttavat kaikki muruset, joita vastustajamme meille pudottelevat rauhoitellakseen meitä ja kääntääkseen ajatuksemme toisaalle. Kompromissi minkä tahansa alistavan instituution (valtio, poliisi, WTO, IMF, ”Puolue” jne.) kanssa on aina omien kykyjemme vieraannuttamista juuri niille instituutioille jotka olettaenkin haluamme tuhota; tällainen kompromissi johtaa aina siihen, että menetämme kykymme toimia päättäväisesti, tehdä päätöksiä ja toimia silloin kun haluamme. Kompromissi itsessään vahvistaa valtiota ja pääomaa. Niille, jotka haluavat avata kapinan mahdollisuuden, niille jotka eivät halua odotella vallankumouksen oletetusti soveliaita materiaalisia olosuhteita, niille jotka eivät halua sellaista vallankumousta joka merkitsisi vain uuden valtarakenteen luomista, vaan haluavat tuhota kaikki rakenteet jotka vieraannuttavat meidät kyvyistämme, sellainen kompromissi on vastoin heidän tavoitteitaan. Kieltäytyä jatkuvasti kompromisseista on yhtä kuin olla alati konfliktissa vallitsevan järjestyksen sekä sen osattomaksi jättävien, alistavien rakenteiden kanssa. Alituinen konflikti on hallitsematonta autonomista toimintaa joka ei tee kompromisseja vallan kanssa.

## Vallankumouksellinen solidaarisuus

Vallankumouksellinen solidaarisuus, myös eräs keskeinen kapinallisen anarkismin käytännön muoto, antaa meille mahdollisuuden liikkua kauas sekä vasemmistolle niin tyypillisen ”lähetä rahaa” -tyylisen solidaarisuuden että valtiolta armon tai helpotuksen anomiseen tukeutuvan solidaarisuuden tuolle puolen. Yksi esimerkki vallankumouksellisesta solidaarisuudesta oli Nikos Mazotis’n toiminta TVX Goldia vastaan joulukuussa 1997.[7] Monet ihmi-

[7]Jouduttuaan pidätetyksi, Nikos kieltäytyi tunnustamasta koko oikeusjärjestelmän auktoriteettia. Oikeudenkäyntiensä aikana hän antoi oikeudelle anarkis-

liseksi järjestäytymiseksi. Koska järjestäjän luontoon kuuluu suunnittelu ja kontrolli, he nostavat usein järjestön säilymisen muiden tavoitteiden edelle. Epämuodolliset järjestöt sen sijaan purkautuvat kun niiden päämäärä on saavutettu tai hylätty; ne eivät ikuista itseään vain järjestön itsensä vuoksi, jos järjestäytymisen alulle saaneet syyt ovat lakanneet olemasta.

Comison liittojen tapauksessa epämuodollinen järjestäytyminen on läheisryhmien keino koordinoida pyrkimyksiä tarpeen mukaan. On aina muistettava, että monet asiat on helpompi tehdä läheisryhmän kanssa tai yksin, ja näissä tapauksissa korkeammat järjestäytymisen asteet vain hankaloittavat päätöksentekoa ne tukahduttavat meitä. Pienin mahdollinen järjestäytymisen määrä tavoitteiden saavuttamiseksi on aina paras valinta ponnistustemme maksimoimiseksi.

Epämuodollisen järjestäytymisen on perustuttava autonomisen toiminnan etiikkaan; autonomia on välttämätöntä jotta meidän aktiiviset kykymme eivät vieraantuisi, jotta valtasuhteita ei muodostuisi. Autonomia merkitsee kieltäytymistä antaa tai totella käskyjä, jotka huudetaan aina yläpuolelta tai tilanteen ulkopuolelta. Autonomia mahdollistaa sen, että päätöksiä tehdään silloin kun ne ovat tarpeen, sen sijaan että komitea tai tapaaminen olisi ne ennalta määrännyt tai viivyttäisi niitä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita etteikö meidän pitäisi ajatella strategisesti tulevaisuutta ja tehdä sopimuksia tai suunnitelmia. Päin vastoin, suunnitelmat ja sopimukset ovat hyödyllisiä ja tärkeitä. Tässä painotetaankin joustavuutta, jotta ihmiset voivat hylätä suunnitelmat kun ne eivät enää ole käyttökelpoisia. Suunnitelmien pitäisi mukautua tapahtumiin sitä mukaa kun ne kehittyvät.

Jos epämuodollisen järjestäytymisen täytyy perustua autonomian etiikkaan jotta se ei muuttuisi autoritaariseksi järjestöksi, niin välttääksemme aktiivisten kykyjemme vieraantumisen sen täytyy olla etiikaltaan myös sovituista tavoitteista tinkimätöntä. Joko on liikuttava kohti järjestäytymisen päämäärää tai hylättävä se. Kompromissit vastustamiemme tahojen (esim. valtio tai yritys)



Jotta tällaisia tapahtumia kehkeytyisi, niiden on levittävä. Tästä syystä kapinallinen anarkismi painottaa erityisesti toiminnan levittämisen ja laajentamisen merkitystä hallitun kansannousun sijaan, sillä yksikään armeija tai poliisivoima ei pysty kontrolloimaan tällaista autonomista toimintaa sen levitessä ja yleistyessä. Kamppailujen leviämistapojen tarkastelu on johtanut monet anarkistit keskittämään kriittisen huomionsa järjestäytymisen kysymykseen, sillä siinä missä keskusjohtoinen kamppailu on kontrolloitua ja rajoitettua (tämän ymmärtämiseksi tarvitsee vain ajatella esimerkkejä lukuisista Latinalaisen Amerikan vallankumouksellisista liikkeistä, jotka viime aikoihin asti ovat olleet ”Puolueen” kontrolloimia), on autonomisella kamppailulla kyky levitä kapillaariseen tapaan.

Tästä syystä järjestelmä ei pelkää ainoastaan näitä sabotaasiiskuja itsessään, vaan myös niiden leviämistä yhteiskunnallisesti. Hallitsemattomuus itsessään on kapinan vahvuus. Kuka tahansa proletaarinen henkilö, jolla on käytössään edes kaikkein vaatimattomimmat välineet, voi laatia omia tavoitteitaan yksin tai yhdessä toisten kanssa. Valtion ja pääoman on materiaalisesti mahdotonta valvoa yhteiskunnan alueella toimivaa hallintakoneistoa kokonaisuudessaan. Kuka tahansa, joka todella haluaa haastaa hallinnan verkoston, voi antaa oman, sopivaksi katsomansa teoreettisen tai käytännöllisen panoksensa. Ei ole tarvetta sovittaa itseään muodollisesti järjestetyn (ts. järjestön rajaaman ja kontrolloiman) vastarinnan kankeisiin rooleihin. Ensimmäisten sosiaalisen kontrollin murtumien ilmaantuessa alkavat myös sabotaasi-tapaukset samanaikaisesti levitä. Itsensä vapauttaminen anonyymisti nykyisistä sosiaalisista suhteista voisi levitä kaikille alueille, jolloin se rikkoisi vallan asettamat ennaltaehkäisevät säännöt.

Sellaisina aikoina, jolloin ei tapahdu laajamittaisia kapinoita, ovat pienet, helposti toistettavat teot, sellaiset joihin tarvitaan vain kaikkien ulottuvilla olevia yksinkertaisia välineitä, yksinkertaisuudessaan ja spontaaniudessaan hallitsemattomia. Ne tekevät pilkkaa kaikkein kehittyneimmistäkin teknologian muodoista, joilla kapinallisuutta pyritään estämään. Yhdysvalloissa ympäristöä va-

hingoittaviin projekteihin kohdistunut tuhopolttojen sarja, joista Maan vapautusrintama (Earth Liberation Front, ELF) on ottanut osan vastuulleen, on levinnyt kautta maan, suurelta osin menetelmien yksinkertaisuuden vuoksi. Italiassa pikarautateiden sabotointi on levinnyt hallitsemattomasti, jälleen juuri siitä syystä, että kuka tahansa voi suunnitella ja toteuttaa omat iskunsa tarvitsematta siihen suurta organisaatiota sääntöineen ja muodollisuuksineen, ilman monimutkaista tekniikkaa tai erikoistunutta osaamista.

Lisäksi, toisin kuin suurten vallankumouksellisten puolueiden matemaatikoille, ei tietyn kamppailun lopputulos ole koskaan ennakoitavissa. Jopa rajoitetulla kamppailulla voi olla mitä ennaltaarvaamattomimpia seurauksia. Eri kapinoiden – syvyydeltään ja laajuudeltaan rajoitettujen – laajenemista vallankumoukseksi ei voi etukäteen taata millään menetelmällä. Ei myöskään voi varmuudella sanoa etteivätkö tämän hetkiset iskut voisi johtaa laajan kapinan puhkeamiseen tulevaisuudessa.

## Kapinallisen anarkian juuret

Koska kapinallinen anarkismi on jatkuvasti kehittyvää käytäntöä – ei ideologinen tulevaisuuden malli tai determinististä historiaa – eivät kapinalliset anarkistit ota kenenkään yksittäisen vallankumousteoreetikon työtä keskeiseksi oppisuunnakseen: siksi kapinalliset anarkistit eivät esimerkiksi ole bakuninisteja eivätkä tunne tarvetta puolustaa kaikkia hänen kirjoituksiaan ja toimiaan. Bakunin oli kuitenkin historiallisesti merkittävä henkilö kapinaan voimansa keskittävän anarkismin kehitykselle. Toisin kuin Marx, joka rakensi kannatuspohjansa ensimmäisen internationaalin ja ennen kaikkea sen toimeenpanevan keskusjohdon varaan, pyrki Bakunin rakentamaan tukea ruohonjuuritasolla autonomisten kapinoiden kautta syntyvälle koordinoidulle toiminnalle etenkin Etelä-Euroopassa. Ja aina Bakuninin ajoista asti ovat kapinalliset anarkistit keskittyneet eteläiseen Eurooppaan.



– etenkin Seattlen 1999 jälkeen – ja meille on siksi tärkeää tehdä selväksi joidenkin kapinallisten anarkistien kriittinen näkökanta.

Ensinnäkin on kysyttävä mikä ylipäätään on mielipide? Mielipide ei ole jotain joka ensin vallitsisi väestössä yleisesti, ja sitten jälkeenpäin toistettaisi median kautta, yksinkertaisena julkisen mielipiteen raportointina. Mielipide on ensin julkisuudessa. Toiseksi, media uusintaa tämän mielipiteen sitten miljoona kertaa uudelleen, liittäen mielipiteen tietynlaisiin ihmisiin (konservatiivit ovat X mieltä, liberaalit ovat Y mieltä). Kolmanneksi, kuten Alfredo Bonanno osoittaa, ”[Mielipide] on latistettu ajatus, ajatus joka on yhdenmukaistettu niin että suurin mahdollinen ihmisjoukko voisi sen hyväksyä. Mielipiteet ovat massamitoitettuja ajatuksia.”[6] Julkinen mielipide tuotetaan sarjana yksinkertaisia vaihtoehtoja tai ratkaisuja (”Kannatan globalisaatiota ja vapaakauppaa” tai ”Suosin enemmän kansallista kontrollia ja protektionismia”). Meidän kaikkien odotetaan tekevän valintoja – samoin kuin valitsemme johtajamme tai hampurilaisemme – sen sijaan että ajattelisimme itse. On siksi ilmeistä, että anarkistit eivät voi käyttää mielipideteollisuutta vastamielipiteiden luomiseen, eivätkä anarkistit toivottavasti koskaan haluaisi toimia mielipiteen tasolla, vaikka pystyisimmekin jotenkin kontrolloimaan tehtaan liukuhihnalla tuotettuja sisältöjä. Anarkismin etiikkaa ei joka tapauksessa voisi koskaan kommunikoida mielipiteen muodossa; se kuolisi muuttuessaan massaksi. Ja järjestäjät toimivat juuri tällä mielipiteen tasolla, sillä mielipiteiden ja julkisuuskuvan ylläpito ovat juuri ne vallan välineet joita käytetään väen muotoilemiseksi ja kurinalaistamiseksi hallittavan massan muotoon.

Sen sijaan että siirtäisivät kykynsä ja päätöksenteon järjestöön, useimmat kapinalliset anarkistit pitävät tarpeellisena järjestäytyä tavalla josta puuttuvat se muodollisuus ja auktoriteetti, jotka erottavat toisistaan järjestäjät ja järjestetyt; tätä kutsutaan epämuodol-

[6] Alfredo M. Bonanno (1998) The Anarchist Tension. Elephant Editions, Lontoo.

jestöstä tulee päämäärä itsessään. Tarvitsee vain tarkastella monien sosialististen puolueiden toimintaa nähdäkseen tämän kaikkein räikeimmässä muodossaan.

Kun järjestö etenee kohti pysyvyyttä ja alkaa nousta väen yläpuolelle, ilmaantuu järjestäjä – joka usein väittää luoneensa kamppailun – ja alkaa puhua massoille. Järjestäjän tehtävä on tehdä väestä hallittavaa massaa ja edustaa tuota massaa medialle tai valtion instituutioille. Järjestäjät harvoin pitävät itseään osana väkeä, eivätkä he siksi pidä tehtävänään toimia, vaan propagoida ja järjestää, sillä toiminta jää massojen tehtäväksi.

## Mielipidetehdas

Järjestäjän motto on: ”vain se on olemassa mikä näkyy julkisuudessa”. Hänelle todellinen toiminta on aina toissijaista julkisuuskuvan ylläpitämiseen nähden. Tällaisen kuvan ylläpidon tavoitteena ei koskaan ole hyökätä jotain alistavaa instituutiota vastaan, vaan vaikuttaa julkiseen mielipiteeseen, rakentaa ikuisesti liikettä tai, vielä pahempaa, järjestöä. Järjestäjän täytyy aina kantaa huolta siitä kuinka toisten toimet heijastuvat liikkeeseen; heidän täytyy siksi yrittää sekä pitää kamppailevaa väkeä kurissa, että kontrolloida sitä kuinka liike esitetään julkisuudessa. Pysyvälle järjestölle ja järjestäjille kuva on yleensä toiminnan korvike.

Yritys kontrolloida yhteiskuntamme mielipiteitä ja -kuvia tekeviä valtavia tehtaita on tuomittu häviämään – ikään kuin voisimme koskaan päästä samalle tasolle kuvien tuottamisessa median kanssa, tai saisimme heidät kertomaan ”totuuden”. Siksi monet kapinalliset anarkistit ovat olleet hyvin kriittisiä sitä kohtaan, että kamppailua käytäisiin kapitalistisessa massamediassa. Italiassa tämä on asettanut heidät vastakkain Ya Basta!:n kaltaisten järjestöjen kanssa, jotka pitävät julkisuutta liikkeen tärkeimpänä ilmaisuvälineenä; myös muualla maailmassa kysymys siitä kuinka anarkistien pitäisi suhtautua julkisuuteen on herättänyt keskustelua viime vuosina



Kapinallisen anarkismin peruskäsitteiden voi nähdä muotoutuvan vastauksina vuoden 1871 Pariisin kommuunin kokemuksiin sekä ensimmäisen internationaalin konflikteihin. Marx uskoi että kommuunin uudet poliittiset muodot (demokratian ja edustuksen muodot) edistäisivät yhteiskunnallista vallankumousta. Bakunin puolestaan väitti että poliittiset ja järjestömuodot olivat pidätelleet sosiaalista vallankumousta. Myöhempiin kapinallisiin anarkisteihin vaikutti myös Bakuninin väite, että vallankumous leviäisi toiminnan, ei sanojen kautta. Vuonna 1871 Marx ja hänen tukijansa liittoutuivat Blanquin seuraajien kanssa – jolta on peräisin ”proletariaatin diktatuurin” käsite – sulkeakseen Bakuninin ja hänen tukijansa Lontoossa järjestetyn Internationaalin erikoiskonferenssin ulkopuolelle. Bakuninistit järjestivät oman konferenssinsa Sonvilierissä, ja esittivät että hierarkkisia ja poliittisia menetelmiä ei koskaan voitaisi käyttää sosiaalisen vallankumouksen tavoitteiden saavuttamiseen. Kuten Sonvilierin kiertokirjeessä todetaan, olisi mahdotonta että ”autoritaarinen järjestäytymisen muoto voisi luoda vapaan ja tasa-arvoisen yhteiskunnan.” Marx käytti Sonvilierin konferenssista nimitystä ”anarkistinen” halventavassa merkityksessä, ja Sonvilierissä puolestaan kutsuttiin Lontoon konferenssia ”marxistiseksi”, jolla alleviivattiin sen autoritaarista yritystä hallita internationaalia. Vuonna 1872 Marx onnistui karkottamaan Bakuninin internationaalista ja vaatimaan kaikkia jäsenjärjestöjä kannattamaan poliittisen vallan haltuunottoa välttämättömänä edellytyksenä vallankumoukselle.

## Sosiaalinen ja yksilöllinen kamppailu

Toinen anarkistisissa piireissä paljon keskustelua aiheuttanut aihe on oletettu ristiriita yksilöllisen ja sosiaalisen kamppailun välillä: tämä on myös kamppailun järjestämistä koskeva kysymys. Tätä keskustelua on käyty, ja käydään kapinallisissa anarkistipiireissä edelleen; Renzo Novatore puolusti yksilöllistä kapinaa, Errico Ma-

latesta sosiaalista kamppailua, ja Luigi Galleani puolestaan uskoi, ettei näiden kahden välillä ollut ristiriitaa.

Italialainen anarkisti Novatore, joka kuoli poliisin kanssa käydyssä laukaustenvaihdossa vuonna 1922, kirjoitti että ”Anarkia ei ole sosiaalinen muoto vaan yksilöllistymisen menetelmä. Yksikään yhteiskunta ei myönnä minulle enempää kuin korkeintaan sen rajoitetun vapauden ja hyvinvoinnin, jonka se takaa jokaiselle jäsenistään.”[4] Malatesta, myöskin italialainen, ja aktiivinen kapinallinen läpi elämänsä, oli anarko-kommunisti, jolle anarkismi perustui kollektiiviseen kamppailuun ja etenkin työväenliikkeen järjestäytyneeseen hyökkäykseen; ja kuitenkin hän oli hyvin kriittinen kaikkia mahdollisesti autoritaarisiksi muuttuvia järjestäytymismuotoja kohtaan. Tähän perustui hänen erimielisyytensä venäläisten platformistien kanssa vuonna 1927 – nämä kun yrittivät luoda keskitetyn ja yhtenäisen vallankumouksellisen järjestön.

Malatesta kritisoi platformistien – jotka esittivät ohjelmansa vastauksena bolshevikkien menestykseen Venäjällä – esitystä yrityksestä kurinalaistaa ja syntetisoida kamppailu yhden ainoan järjestön piiriin. Esityksen kritiikissään hän toteaa, että ”saavuttaakseen tavoitteensa anarkististen järjestöjen täytyy rakenteeltaan ja toiminnassaan pysyä sopusoinnussa anarkismin periaatteiden kanssa; toisin sanoen niiden täytyy tietää, kuinka sovittaa yhteen yksilöiden vapaa toiminta sekä yhteistyön välttämättömyys ja riemu, jotka auttavat kehittämään jäsenten tietoisuutta ja aloitteellisuutta.” Monien nykyisten yhteiskunta-anarkistien kritisoidessa kapinallisia anarkisteja siitä, että he olisivat järjestäytymistä vastaan sinänsä, on syytä muistaa että useimmat viime vuosisadan alussa aktiiviset yhteiskunta-anarkistit ja anarkokommunistit eivät pitäneet järjestäytymistä ja yksilöllisyyttä ristiriitaisina, ja että vain harvat anarkistit ovat koskaan vastustaneet järjestäytymistä sinänsä. On paikallaan toistaa Malatestan vuoden 1927 toteamus aiheestamasta kamppailua asiantuntijavetoiseksi. Liitot olivat tapoja järjestää hyökkäys tukikohdan rakentamista vastaan, ne eivät olleet olemassa minkään ryhmän etujen puolustamista varten. Tällainen järjestäytymisen tyyli antoi ryhmille mahdollisuuden ryhtyä sellaiseen toimintaan jota he itse pitivät vaikuttavimpana, ja pystyivät silti koordinoimaan hyökkäystä tarpeen tullen yhdessä, pitäen näin avoinna mahdollisuuden kamppailun laajenemiselle. Tämän ansiosta säilyi myös tukikohdan rakentamisen estäminen järjestäytymisen ainoana päämääränä, sen sijaan että olisi ryhdytty rakentamaan pysyviä järjestöjä, joiden toiminnassa keskeistä on valtion instituutioiden kanssa käytävät neuvottelut vaikutusvallasta, ja joiden keskeisin keino näissä neuvotteluissa onnistumiseksi on taistelun autonomisuuden rajoittaminen.

Kuten Comison kamppailuun osallistuneet anarkistit ymmärsivät, yksi keskeisistä syistä sille etteivät sosiaaliset kamppailut kehity myönteiseen suuntaan on se, että vallitsevat järjestäytymisen muodot erottavat meidät omasta toimintakyvystämme ja sulkevat kapinan mahdollisuuden. Kyse on pysyvistä järjestöistä, niistä jotka kokoavat kaiken kamppailun yhteen järjestöön, ja jotka toimivat kamppailussa välittäjinä alistavien instituutioiden suuntaan. Pysyvillä järjestöillä on taipumus kehittyä kamppailevan väen yläpuolella oleviksi instituutioiksi. Ne tahtovat kehittää muodollisen tai epämuodollisen hierarkian ja tehdä ihmisistä voimattomia: vieraantuessaan väen keskuudessa vallitsevasta aktiivisesta muodostaan toimintakyky muuttuu järjestössä ylivallaksi. Tämä muuntaa aktiivisen väen passiiviseksi massaksi. Valtasuhteiden järjestäminen hierarkkisesti erottaa päätöksen tekemisen siitä hetkestä jolloin päätös olisi tarpeen, ja siirtää sen järjestölle. Tällaisesta järjestelystä seuraa, että järjestö tukahduttaa kamppailuun osallistuvien aktiiviset kyvyt. Päätökset, joiden pitäisi kuulua toimintaan osallistuville, siirtyvät järjestölle; lisäksi pysyvät järjestöt, sen sijaan että tekisivät tietyn käytännöllisen päämäärän tai toiminnan tarpeisiin vastaavia päätöksiä, ovat taipuvaisia tekemään järjestön itsensä tarpeita – etenkin sen säilymistä – palvelevia päätöksiä. Jär-

[4]Ks. A Strange and Outcast Poet: The Life and Writings of Renzo Novatore (Venomous Butterfly Publications), sekä www.novatore.it

monet leninistiset ryhmät tulivat siihen johtopäätökseen, että kapitalismi oli lopullisen kriisinsä kourissa, ja siirtyivät aseelliseen taisteluun. Nämä ryhmät toimivat ammattimaisina vallankumouksellisina, pelkistäen elämänsä yhteen ainoaan sosiaaliseen rooliin. Mutta 1980-luvulle tultaessa ne olivat alkaneet uskoa, että vallankumouksellisen sosiaalisen kamppailun aika oli päättynyt, ja vetosivat 1970-luvulla vangittujen liikkeen jäsenten armahtamiseksi – jotkut menivät jopa niin pitkälle että sanoutuivat irti kamppailusta. Tämä erotti heidät kapinallisista anarkisteista jotka uskoivat, että vallankumouksellinen kamppailu kapitalismin ja valtion vallan kumoamiseksi jatkui edelleen, sillä deterministinen historia ei pystyisi määrittämään oikeaa hetkeä kapinalle. Itse asiassa deterministisestä historiankirjoituksesta tulee usein tekosyy toimimattomuudelle, ja se työntää mahdollista murtumaa pois nykyhetkestä, aina kauemmas kohti mahdotonta.

Suuri osa kritiikistä, jota Italian kapinalliset anarkistit esittivät 70-luvun liikkeitä kohtaan, kohdistui kamppailun voimasuhteita muovanneisiin järjestäytymisen muotoihin, ja tästä syntyi kehittyneempi ajatus epämuodollisesta järjestäytymisestä. 70-luvun autoritaaristen järjestöjen jäsenet uskoivat usein olevansa etuoikeutetussa asemassa kamppailemaan, verrattuna proletariaattiin kokonaisuutena. Tällaisia järjestöjä kohtaan esitettyä viilattiin edelleen 1980-luvun kamppailuissa. Eräs tällaisista kamppailuista oli taistelu ydinaseiden sijoituspaikaksi kaavailtua sotilastukikohtaa vastaan Comisossa Sisiliassa 80-luvun alussa. Anarkistit olivat erittäin aktiivisia tuossa kamppailussa, joka järjestettiin omatoimisten liittojen muotoon. Nämä erityisesti tätä tarkoitusta varten muodostuneet autonomiset liitot ottivat ohjeekseen kolme yleistä periaatetta kamppailun järjestämisen ohjaamiseksi: alituinen konflikti, omatoimisuus ja hyökkäys. Alituinen konflikti tarkoitti, että kamppailu pysyisi selkkauksessa tukikohdan rakentamista vastaan ilman sovittelupyrkimyksiä tai neuvotteluja aina siihen asti kunnes projekti kaatuisi. Liitot olivat itsestään muodostuneita ja omatoimisia; ne kieltäytyivät delegoimasta tehtäviä pysyville edustajille ja muutta: ”Tietyn ajatustenvaihdon perusteella voisi tulla siihen johtopäätökseen, että on olemassa anarkisteja jotka halveksivat mitä tahansa järjestäytymisen muotoa; mutta tosiasiassa monet, liian monet keskustelut aiheesta – silloinkin kun kieliongelmat tai henkilökohtaiset kiistat ovat niitä sumentaneet ja myrkyttäneet – ovat käsitelleet ainoastaan järjestäytymisen menetelmiä, eivätkä sen periaatetta itsessään. Tästä johtuu että kun toverit, jotka kuulostavat mitä vihamielisimmiltä järjestäytymistä kohtaan, haluavat todella tehdä jotain, he järjestäytyvät aivan kuten me muutkin, ja usein paljon tehokkaammin. Kysymys on, toistan sen vielä kerran, ainoastaan menetelmistä.”[5]

Galleani, joka muutti Yhdysvaltoihin vuonna 1901 jouduttuaan etsintäkuulutetuksi Euroopassa, toimitti yhtä tärkeimmistä USA:n italialaisista anarkistilehdistä, Cronaca Sovversivaa, ja kritisoi muodollista järjestäytymistä. Artikkeleissaan ja puheissaan hän yhdisti Kropotkinin ajatuksen keskinäisestä avusta kahlitsemattomaan kapinallisuuteen, puolustaen kommunistista anarkismia autoritaarista sosialismia ja reformismia vastaan, ja puhuen spontaanisuuden, vaihtelevuuden, riippumattomuuden ja itsenäisyyden, suoran toiminnan sekä omaehtoisen asioista päättämisen puolesta. Galleani ja hänen seuraajansa olivat hyvin epäluuloisia muodollisia järjestöjä kohtaan, jotka heidän mielestään olivat aina vaarassa muuttua hierarkkisiksi, autoritaarisiksi järjestöiksi. Siitä lähtien muodollisen järjestäytymisen kritiikistä on tullut keskeinen aihe useimmille kapinallisille anarkisteille. Galleani ei nähnyt ristiriitaa yksilöllisen ja sosiaalisen kamppailun välillä, eikä myöskään kommunismin ja anarkismin välillä. Hän vastusti tiukasti autoritaarista kommunismia, jonka hän näki kumpuavan kollektivistisista ideologioista – ajatuksesta että tuotanto ja kulutus täytyy järjestää kollektiiviksi joihin yksilöiden on pakko osallistua. Galleani on yksi tärkeimmistä vaikutteista niille, jotka nykyään kutsuvat itseään kapinallisiksi anarkisteiksi.

[5] Errico Malatesta (1927) A Project of Anarchist Organisation.

Keskustelu yksilöllisen ja sosiaalisen kamppailun, individualismin ja kommunismin suhteesta jatkuu yhä. Jotkut kapinalliset anarkistit väittävät, että kapinat alkavat yksilöiden halusta murtautua ulos rajoitetuista ja kontrolloiduista olosuhteista, halusta ottaa takaisin haltuunsa kyky luoda oma elämänsä haluamallaan tavalla. Tämä edellyttää, että he purkavat itsensä ja olemassaolonsa edellytysten – ruoan, asumisen ja niin edelleen – välille tehdyn eron. Siellä missä harvat ja etuoikeutetut hallitsevat olemassaolon edellytyksiä, on useimpien ihmisten mahdotonta todella päättää olemassaolostaan omilla ehdoillaan. Yksilöllisyys voi kukoistaa ainoastaan siellä missä on tasavertainen pääsy olemassaolon edellytyksiin. Tämä pääsyn tasavertaisuus on kommunismia; se, mitä ihmiset tällä pääsyllä tekevät, on kiinni heistä itsestään ja ihmisistä heidän lähellään. Siksi todellinen kommunismi ei viittaa yksilöiden tasapäisyyteen tai samanlaisuuteen. Se, mikä meitä todella pakottaa tasapäisyyteen ja olemassaolon samanlaisuuteen, ovat nykyisen järjestelmän asettamat sosiaaliset roolit. Yksilöllisyyden ja kommunismin välillä ei siten ole ristiriitaa.

Kapinallisen anarkismin projekti kasvaa yksilön halusta päättää itse siitä kuinka elää elämäänsä ja kenen kanssa toteuttaa tätä omista asioistaan päättämisen projektia. Mutta tämä halu törmää joka puolella vallitsevaan yhteiskunnalliseen järjestykseen, todellisuuteen jossa olemassaolomme edellytyksistä ja elämäämme muovaavista sosiaalisista suhteista on jo ennalta päätetty hallitsevan luokan etujen mukaisesti, joka käyttää hyväkseen sitä tekemistä johon meidän on pakko ryhtyä selviytyäksemme.

Siten yksilön halu päättää itse asioistaan ja toteuttaa itseään johtaa väistämättä luokka-analyysiin ja luokkataisteluun. Mutta vanhat työkeskeiset käsitteet, jotka pitivät teollista työväenluokkaa vallankumouksen keskeisenä toimijana, eivät riitä tähän tehtävään. Se mikä meitä määrittää luokkana on osattomuutemme, se tosiasia että nykyinen sosiaalisten suhteiden järjestelmä vie meiltä kyvyn päättää olemassaolomme ehdoista itse. Luokkataistelu on läsnä kaikissa yksilöllisissä ja kollektiivisissa kapinallisissa teoissa, joissa



otamme pieniä osia arkielämästä takaisin itsellemme, tai joissa pieniä osia ylivallan ja riiston koneistosta häiritään, vahingoitetaan tai tuhotaan. On erittäin tärkeää huomata, että eristyneitä, yksilöllisiä kapinallisia tekoja ei ole olemassakaan. Kaikki sellaiset teot ovat reaktioita sosiaaliseen tilanteeseen, ja moniin liittyy jonkinlainen käsitys osallisuudesta rikokseen, joka viittaa jonkin tasoiseen kollektiiviseen kamppailuun. Ajatellaanpa vaikka spontaania, enimmäkseen sanatonta tavaroiden varastamisen ja työprosessien sabotoinnin järjestämistä, joita tapahtuu useimmilla työpaikoilla; tämä kumouksellisen toiminnan epämuodollinen koordinaatio, joka toteutetaan jokaisen osallisen eduksi, on keskeinen kollektiivisen toiminnan periaate kapinallisille anarkisteille, sillä kollektiivi on olemassa palvellakseen jokaisen yksilön etuja ja toiveita oman elämän haltuunotossa, ja pitää usein sisällään mallin tavoista järjestää suhteet ilman hyväksikäyttöä ja alistamista.

Mutta jopa yksinäisillä kapinallisilla teoilla on sosiaaliset ulottuvuutensa, ja ne ovat osa osattomien yleistä kamppailua. Asennoitumalla kriittisesti menneisyyden kamppailuihin, alistavien voimien muutoksiin ja niiden vaihteluihin paikallisesti, sekä nykyisten kamppailuiden kehittämiseen, voimme tehdä hyökkäyksestämme strategisemman ja kohdistaa sen paremmin. Juuri tällainen kriittinen asenne mahdollistaa kamppailujen leviämisen. Strategisuus ei kuitenkaan tarkoita että olisi olemassa vain yksi tapa kamppailla; selkeät strategiat ovat välttämättömiä, jotta erilaisia menetelmiä voitaisi käyttää koordinoidulla ja hedelmällisellä tavalla. Yksilölliset ja yhteiskunnalliset kamppailut eivät ole ristiriidassa, mutta eivät myöskään samaistettavissa.

## Organisaation kritiikki

Italiassa 1960- ja 1970-lukujen yhteiskunnallisten liikkeiden epäonnistuminen sai jotkut arvioimaan vallankumouksellista liikettä uudelleen ja toiset hylkäämään sen kokonaan. 1970-luvun aikana